

***Szelényi Iván¹ köszöntője a Berend T. Iván 90. születésnapja alkalmából
a BCE Gazdaságpolitika és Munkagazdaságtan Tanszéke által szervezett konferencián,
2020. december 16.***

Kedves Kollégák!

Mindenekelőtt nagyon boldog születésnapot kívánok Ivánnak, és szeretném elmondani, hogy mennyi mindenért vagyok hálás neki. Az idő szűkös, de röviden kiemelnék néhány dolgot.

Ott kezdeném, hogy a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, ahova 1956-ban bekerültem, se Marxot, se közgazdaságtudományt nem tanított. Volt azonban egy fantasztikus tanszék Pach Zsigmond Pállal és Berend T. Ivánnal, akik tudták, hogy hogyan kell társadalomtudományt tanítani. Iván már 1953 óta ott volt a tanszéken, én 1956-ban kerültem oda hallgatóként, és felejthetetlen élmény számomra, hogy Pach Zsigmond Pállal, Berend T. Ivánnal és Ránki Györggyel megtanulhattam valamit arról, hogy mit is jelent az, hogy társadalomtudományi kutatás. Ez egészen rendkívüli dolog volt az 1950-es, 1960-as években.

Ivánnal a későbbiekben is nagyon jó kapcsolatban voltunk, bár csak egy tanítványa voltam, emlékezett rám, amikor ő már Kossuth-díjas, nagy tudós volt. Többször együtt vacsoráztunk – hol náluk, hol nálunk – és ez nekem nagyon jólesett.

Később mindenféle bajba keveredtem, 1974-ben egy kis ideig még „vendégül is láttak” a Gyorskocsi utcában egy könyvünk kapcsán, amelynek tartalmáról többet szeretett volna megtudni a III/III., így egy „szemináriumot” tartottam nekik. Ezt követően senki nem hívott, senki nem keresett, míg egyszer csak csöngött a telefon, és Berend T. Iván volt a vonalban, aki akkor már az Egyetem rektora volt. Nem csak felhívott, hanem elhívott magukhoz vacsorázni. Nagyon kellemesen töltöttük az estét, jót vacsoráztunk, majd a vacsora után Iván így szólt: „El kell mondjam, eljött hozzám a személyzetis, hogy idejött a belügyi összekötő, és azt mondta, hogy Téged ki kell rúgni.” Iván erre így reagált a személyzetisnek: „A belügyminiszter nekem nem felettesem, ha valaki utasítást akar nekem adni, az legyen az oktatási miniszter. Nem rúgjuk ki.” Nekem pedig azt mondta: „Ne gyere be az Egyetemre, amíg nem kapod meg az útleveled Angliába, addig fizetjük a fizetésedet.” Azt gondolom, nem sok rektor volt Magyarországon, aki így reagált volna egy belügyes üzenetre.

¹ Az Éghajlat Kiadó kérésére Berend T. Iván *Élj érdekes időkben* című könyvéhez Utószót írtam. Az Éghajlat és a *Mozgó Világ* közös megegyezésével az Utószó egy hónappal a könyv megjelenése előtt megjelent a *Mozgó Világ* 2020. novemberi számában. Sajnos a könyvben magában a Kiadó mondandóm lényegét érintő változtatásokat tett megkérdezésem és engedélyem nélkül, ezért ha valaki az Utószóra kívánna hivatkozni, tegye ezt a *Mozgó Világban* megjelent szöveggel. A könyvben megjelent változatot nem tudom sajátomként elfogadni.

Az 1980-as években hazaengedtek, de kérdéses volt, hogy tudunk-e lakást venni. Amikor ezt elmondtam Ivánnak, felhívta a pénzügyminisztert, hogy engedjék meg, hogy lakást vegyek. Meg is történt. Iván tehát életem során nagyon sokszor hihetetlen segítséget jelentett nekem, arról nem is beszélve, hogy lett volna-e belőlem akadémikus, ha 1990-ben nem Berend T. Iván az Akadémia elnöke. Az a gyanúm, hogy nem.

Ezúton is szeretném megköszönni Ivánnak ezt a sok jót és a barátságát, mindazt, amit tett értem.